

Zondagsschoolboekje

Titel: Salo en de rode zeep

Auteur: Phia van den Berg

Illustrator: Toon de Haas

Uitgever: Nederlandse Zendingsraad, Amsterdam

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1964

SALO EN DE RODE ZEEP

SALO EN DE RODE ZEEP

DOOR
PHIA VAN DEN BERG

GEILLUSTREERD DOOR
TOON DE HAAS

1963
RAAD VOOR DE ZENDING VAN DE NED. HERV. KERK
ZENDINGSBUREAU, OEGSTGEEST

Hoofdstuk 1.

SALOMIENTJE OP SCHOOL

„Salomina Samori”
De juffrouw kijkt de klas eens rond. Maar niemand zegt wat.
Al deze kinderen zijn voor de eerste dag op school. En nu probeert juf hun namen te leren.
Op de voorste bank zit dikke Moesa, met een keurig schoon wit bloesje aan. En naast hem een piepklein chinees jongetje, dat Hok Siong heet. Daarachter zitten Sadrach en Seesie en Willem en Izak Ook van de meisjes kent de juffrouw al een heleboel namen: Ruth, en Otta, en Densi, met haar geweldige bos kroeskrulletjes, maar waar is Salomina nou toch? Haar naam staat op het lijstje, dat juf in haar handen heeft. Ze vraagt nog eens:
„Salomina Samori?”
Weer komt er geen antwoord. Maar achter in de klas schuifelen de kinderen. Een paar kijken om.
„Ajó, Salo, sta op! Juf roept je,” snauwt Josina zachtjes van haar achterste bank. Ook de andere kinderen fluisteren.
„Is Salomina er niet?” vraagt de juffrouw.
„Saja, nona, ja juffrouw,” klinkt ineens een hoog stemmetje.
Achter in het lokaal, tegen de muur, op de grond, zit een klein meisje. Ze heeft een leuk kroezebolletje en grote ronde, zwarte ogen.
Juf kijkt. En het kleine meisje lacht zo vriendelijk tegen haar, dat ze wel moet meelachen. Wat een

5

Maar dat valt nog niet mee! Juf tekent een prachtige prauw op het bord. Met mensen erin. Die moeten ze leren tellen.
„Één, twee, drie, vier . . . vijf!” Dat is moeilijk.
Het chinees jongetje zegt: „Één, twee, drie, vier, vijf,” en dan moeten ze allemaal lachen. Maar juf helpt hem: „Vvvièr, vvvvijf, . . . ja, nóg eens, Hok Siong, vvvièr . . . vvvvijf! Goed zo. Zie je wel, 't gaat al beter.”
Moesa kan het ineens. En Ruth ook, die kan nog wel verder tellen, één, twee, drie . . . tot tien!
Dan krijgen ze allemaal een stuk papier en een potlood en mogen ze een zee vol prauwen gaan tekenen. Maar de meeste kinderen hebben nog nooit een potlood in hun handen gehad. Als de juffrouw na vijf minuten een heleboel kinderen netjes ziet zitten, vraagt ze: „Zijn jullie allemaal al klaar?”
„Nee, juffrouw,” antwoordt Sadrach verlegen. „mijn potlood is kapot.”
„O!” lacht juf. „Is het anders niet? Kom maar hier.”
Met een draaiing op haar lessenaar maakt ze zó weer een nieuwe punt aan Sadrach's potlood. En ook aan dat van de anderen.
Maar Salo breekt wel drie keer haar punt. En als juf haar tekening ziet, schrikt ze een beetje: allemaal dikke, zwarte krassen op het papier, die er aan de achterkant bijna doorheen komen!
„Er is zeker storm op jouw zee,” zegt ze.
„Nee juf. Maar aan de prauwen zitten toch altijd van die lange uitleggers? Die kan ik er niet op tekenen, daarom zet ik ze er maar naast.”
Als de bel voor het speelkwartier gaat, willen de kinderen haast niet ophouden. Het gaat ook zo fijn!

7

prachtige witte tandjes heeft ze! Maar haar jurkje is erg vuil en met haar handjes bedekt ze een groot gat, midden op haar buik.
„Kom eens hier, Salomina,” zegt de juffrouw vriendelijk.
Daar is ze al. De andere kinderen giechelen.
„Was je bang voor mij, dat je zo ver wegkroop?” vraagt juf.
„Nee, nona, ik was niet bang. Maar er was geen plaats meer. En toen ben ik maar op de grond gaan zitten.” Dan lacht ze weer en haar hele leuke ronde toetje lacht mee.
„Maar . . .” juf kijkt eens rond. Josina zit nog alleen.
En Orpa ook. Dat zijn net twee keurige, kleine dame-tjes, die willen Salomientje zeker niet naast zich hebben.
Het meisje staat geduldig voor juf's lessenaar. Haar handjes houden het gat in haar jurk dicht. Op haar dunne armpjes en beentjes is de huid helemaal bedekt met kleine witte velletjes. Dat komt door een huidziekte, die de mensen cascado noemen. Je voelt je helemaal niet naar door deze ziekte en ze is ook niet gevaarlijk. Maar wel kunnen andere kinderen deze ziekte gemakkelijk overnemen.
Daarom zegt juf: „Josina, ga jij naast Orpa zitten en Salo krijgt dan de achterste bank. . . . Zo, ja.”
Dan leest ze verder de namen. Iedereen zit keurig netjes, de armen over elkaar. Salomina ook. Ze is het gat in haar jurk vergeten, omdat ze graag goed haar best wil doen. Ze wil héél veel leren en net zo knap worden als haar broer Bernard. Die zit al in de zesde klas en hij tekent het mooist van de hele school. Of net zo knap als juf

6

Ze hebben nu kleurtjes gekregen, en de ene tekening wordt al mooier dan de andere.
„Een ander keertje mogen jullie verder tekenen,” zegt de juffrouw. Dan hollen de kinderen het schoolerf op. Alleen Salomina en Ruth mogen blijven om de kleurtjes voor juf op te halen.
Als Ruth al lang klaar is met haar twee rijen, is Salo nog maar op de helft. Ze doet het langzaam en netjes, en juf knikt tevreden.
Aardig is ze, vindt Salo. Ze zou best hier willen blijven, en niet gaan spelen op het schoolerf.
Keurig liggen de kleurtjes in de doos, die ze nu op juf's lessenaar zet.
„Vind je 't leuk hier?” vraagt de juffrouw.
„Nou!” Salo's zwarte knikkerogen stralen. „Ik zou best vanmiddag óók willen komen.”
Juf lacht. 's Middags is er geen school. Op Nieuw Guinea gaan de kinderen alleen 's morgens. Ze beginnen dan heel vroeg, om half acht al, tot 's middags één uur. Dan mogen ze naar huis, want 's middags is het veel te heet om te leren. Dan gaat iedereen slapen.
Ze kijkt naar het magere meisje vóór haar. En naar de cascado op haar armpjes en beentjes. Eigenlijk mag ze daarmee niet op school zitten. Het zou erg zijn, als de andere kinderen het óók kregen.
„Zeg Salo,” vraagt ze. „Heb jij niet een middelje van de dokter gekregen voor die cascado?”
„Middelje? Nee, waarom? Ik heb altijd cascado.”
„Ja, maar dat hoeft toch niet? Zou jij er niet liever net zo mooi glad uitzien als de andere kinderen?”
„Jawel, juf.” Salo giechelt een beetje. Zou juf werkelijk zo knap zijn, dat ze haar een mooi glad huidje kon geven? Dat zou even fijn zijn!

8

„Nou, weet je wat? Dan mag jij vanmiddag bij mij thuiskomen, en voortaan elke middag. Ik heb een stuk rode zeep voor je. Daarmee wassen we je iedere dag flink. En dan zal jij eens zien, hoe gauw die rare witte velletjes verdwijnen. Goed?”

„Goed juffrouw,” zegt het meisje. Maar haar stemmetje klinkt zacht, en haar gezicht staat bang. Ze loopt vlug naar buiten, waar alle kinderen nog aan het spelen zijn. Nog maar even kan ze over het erf hollen, en dan gaat de bel weer.

9

De juffrouw denkt even na. Dan vraagt ze: „Zeg, Bernard, zijn jullie wel eens met Salo naar de dokter geweest voor haar cascado?”

„Jawel, juffrouw. Heel lang geleden al eens. Maar toen heeft ze de hele wachtkamer bij elkaar geschreeuwd, want ze was bang voor de dokter. En thuis schopte ze de fles om, die hij had meegegeven om elke avond haar huid in te wrijven.”

„Ah, denkt juf. Nu begint ze er wat van te begrijpen. Maar tegen Bernard zegt ze: „Dank je wel jongen. Probeer eens, of je haar morgenochtend mee krijgt naar school. Niet slaan natuurlijk en geen boze woorden gebruiken. Als ze niet wil, laat dan maar.”

Juf moest eens weten, hoe graag Salomientje wilde! Ze was die morgen zo vrolijk weggegaan. Weer fijn tellen en tekenen vandaag! Maar toen ineens had ze gedacht aan de rode zeep van de juffrouw, waarmee die haar wassen wilde. En toen had ze niet meer gedurfd. Want juf zou wel vreselijk boos op haar wezen, omdat ze gisterenmiddag niet naar haar huis was gegaan.

Nu zit ze verdrietig in het water, op een boomstam, ver voorbij de huisjes van kampong ¹⁾ Tarau, waar ze woont.

Ze schopt wat met haar benen door het water en bekijkt de cascado, die op haar linkerarm zit.

„Wat geeft dat nou!” denkt ze. „Juf heeft het toch niet? Ik vind het niet erg, ik heb altijd cascado gehad. Maar juf is zelf zo netjes. Daarom wil ze ons zeker ook netjes hebben...”

Dan begint ze te zingen, zachtjes, héél hoog en heel zuiver. Het is een vreemd liedje, dat de mensen in de

¹⁾ kampong betekent: dorp.

11

Hoofdstuk 2.

DE RODE ZEEP

Maar al wie er komt, die middag, Salomientje niet. En 's avonds legt juf het stuk zeep weer in de kast.

De volgende morgen lopen er al weer vroeg kinderen op het schoolerf. Je kunt er zo fijn spelen, voetballen, handballen, bikkelen op de stoep, touwtjespringen en nog veel meer. Het is er altijd even gezellig.

Maar als de bel luidt, gaan alle klassen netjes in de rij voor hun lokaal staan. Dat hoort zo.

Klas één moet het nog een beetje leren. Sadrach wil nog een keer zijn bal opgooien, en Densi is bijna klaar met haar bikkelspel....

„Kom,” zegt de juffrouw dan.

Als ze allemaal in hun banken zitten, leest ze nog een keer de namen op. Zo leert ze ze gauw.

„Salomina Samori....”

Geen antwoord.

„Kom, Salo, zeg eens wat?”

Maar Salo is er helemaal niet. Haar bank is leeg.

Als in het speekwartier de juffrouw Bernard laat halen, om hem te vragen waar zijn zusje is, kijkt die verwonderd.

„Ze is vanmorgen al heel vroeg op stap gegaan,”

zegt hij. „Ik moest nog hout halen, dus was ik wat later. Maar ze is beslist niet ziek. Misschien is ze moeder achterna gegaan, naar de tuinen.”

„En ze vond het zo fijn op school, dacht ik.”

„Ja, juf, ze kwam ook zo blij thuis met haar mooie tekening. Ik snap niet waar ze zit.”

10

prauwen wel eens zingen.

Maar de woorden maakt ze zelf. Ze zingt, wat ze denkt. En ze merkt niet eens, dat haar boomstam alweer bijna op het strand ligt.

„Op school word je knap.... Ik wil ook wel knap worden, veel tellen en veel tekenen.... en juf vertelt een mooi verhaal.... en wij zingen.... en zo worden wij knap.... Maar als ze komt met de rode zeep, dan worden wij bang! Dat is toverzeep, en die doet ons pijn....”

„Salo!!!”

12

Van schrik rolt het meisje haast achterover van de boomstam in het water.

„Ondeugend kind!” Daar staat haar vader op het strand! O, wat kijkt hij bôôs! Ze denkt er nog even over, nu hard weg te roeien met haar boomstam. Maar vader Samori is al bij haar, hij staat met zijn blote voeten in het water.

„Wat doe jij hier?” gromt hij nijdig, en pakt haar bij een arm. „Waarom ben je niet op school?”

„Ik had pijn in mijn buik, vader...” jukt ze bang.

„Zo, en dat is nu zeker ineens over, hè? Ajo, kom mee, naar school, anders word je zo dom als de staart van een varken.”

Hij trekt Salo van de boomstam. Samen lopen ze nu door het ondiepe water aan het strand. Het meisje doet heel gewillig. Maar ze wacht op het ogenblik, dat haar vader haar arm wat losser vast zal houden. Dan zal ze zich los rukken en heel hard wegl....

„Aââ!” schreeuwt ze plotseling, haar voet hoog optrekkend. Bloed lekt tussen haar teentjes door in het water.

„Sufferd!” broemt haar vader. „Kijk dan toch uit waar je loopt! Het ligt hier immers altijd vol scherven en scherpe stukken blik!”

Maar als hij het bloed ziet druppen, bekijkt hij de wond onder aan Salo's voet.

„Tjônge, zeg!” schrikt hij. „Wat een lelijke diepe sneel! Daar moeten we mee naar het ziekenhuis.”

„Néé, néé!” gilt Salomientje angstig.

Maar haar vader luistert niet. Hij neemt het meisje op, dat spartelt als een biggetje, en zeult haar het strand over, het weggetje in naar de polikliniek. Wat kan ze schreeuwen! De mensen die ze tegenkomen,

13

15

blijven staan kijken.

„Laat haar toch haar mond houden!” zeggen ze tegen vader Samori. Maar die antwoordt: „Kijk maar eens naar haar voet. Jullie zouden ook wel schreeuwen als jullie zo'n wond hadden!”

De polikliniek zit propvol met mensen. Ze moeten een hele tijd wachten.

Salomina, die gemerkt heeft dat vader zich niets van haar gegil aantrekt, zit nu zachtjes te snikken. Als de mantri-verpleger komt kijken, wat ze heeft, wil ze weer een keel opzetten.

„Hâ, die Salo,” zegt de mantri vrolijk.

Dan kijkt ze verbaasd, haar mond nog open.

„Dag.... eh.... mantri Hendrik,” zegt ze verlegen.

Maar dat is Hendrikus Arisoï, de buurman, die een poos geleden nog naast hen woonde! Hij ziet er nu prachtig uit in zijn spierwitte pak en zijn witte kousen en schoenen. Op zijn borst is een groen kruis genaaid.

Salomientje moet zo naar hem kijken, dat ze vergeet te schreeuwen, als hij haar voet vastpakt.

Met een ernstig gezicht bekijkt hij de wond. Vader vertelt hoe het gebeurd is.

„Dat komt ervan, als je wilt spelen inplaats van naar school te gaan,” zegt hij hoofdschuddend. „En wat zie ik daar? Nog altijd onder de cascado? Dat staat je netjes!”

„Ja,” zucht haar vader. „Het flesje dat de dokter haar gaf, heeft ze omgetrapt. Ze vindt het, geloof ik, fijn, er zo uit te zien.”

„En wat zegt de juffrouw daar wel van?”

„Juf....” zegt Salomientje, „die zegt rode zeep....” haar ogen worden groter en er komen weer dikke tranen,en ik wil niet gewassen worden met rode

14

zeep! Adôé!!!” en daar begint ze weer te schreeuwen. Maar de mantri grabbelt in zijn zakken. Hij haalt een mooi rood zuurtje voor de dag en hurkt naast het meisje neer.

„Kijk eens.... Ja, dat is voor jou. Néé, nou niet meer huilen. Ik zal je wat vertellen. Goed?”

Hij is toch wel vriendelijk, mantri Arisoï, ook al heeft hij zo'n wit ziekenhuispak aan. Salo peutert haar zuurtje uit het papiertje en luistert naar zijn gebabbel.

„Hier, leg je zere voet maar op dit bankje, dan zit je

16

lekker. Er was eens een klein jongetje, dat Hendrikus Ariso heette...."

„Hähä!“ lacht Salo door haar tranen heen. „Net als U, mantri!“

„Ja, nèt als ik. En die had ook.... van datte....“ hij wijst naar de cascado op haar been.

„Dat vonden de mensen zó vies, dat ze hard van hem wegliepen. En op school wilde niemand met hem spelen. Zelfs de juffrouw kwam niet in zijn bank zitten om hem te helpen.“

„Maar mijn juffrouw....“ wil Salo er tussendoor zeggen.

„Nee, luister nou. Toen stond die kleine Hendrikus alleen. Hij durfde niet meer naar school. Daar was het altijd zo leuk! En je werd er zo knap! Hij zag wel eens kinderen lopen met mooie plaatjes en tekeningen of hele moeilijke letters op een papier. En die konden ze zomaar lezen! Maar Hendrikus niet. Die bleef dom. Dat vond hij zo erg, dat hij elke dag in het bos ging zitten huilen.“

„Ach, kassian....“¹⁾ Salo bijt op haar zuurtje.

„Ja, dat was helemaal niet leuk. En op een dag is hij héél stilletjes naar het ziekenhuis gelopen. Hij was wel vreselijk bang, maar hij vond het nóg erger, om straks de domste jongen van heel de kampong te worden. En toen kreeg hij een groot stuk rode zeep, waarmee hij zich elke dag moest wassen....“

„Deed dat pijn?“

„Welnee, geen sikképit. Hij waste zich elke dag, wel twee keer. En toen werd hij nog mooier en gladder dan de andere kinderen.“

¹⁾ „Kassian“ zeg je, als je medelijden met iemand hebt.

Natuurlijk durfde hij toen wel weer naar school te gaan. En hij werd de knapste jongen van de klas.“

Salomientje is helemaal opgekikerd door het verhaal. Zou zij nu ook maar naar de juffrouw gaan?

„Doet die rode zeep heus geen pijn, mantri Hendrik? Is het écht geen toverzeep?“ vraagt ze nog eens.

„Nee hoor,“ lacht die. „Kijk....“ hij loopt weg, en komt even later weer terug, met in zijn hand iets vierkants en roods.

„Hier is de zeep. Wil jij eens proberen, je handen daarmee te wassen?“

„Ja, maar dan moeten vader en U bij me blijven staan.“

Dat gebeurt. In het kamertje van de mantri is een kraan, en daar sopt en wast Salo haar handen, dat het schuim om haar oren vliegt. En ze schuimt en ploetert tot de mantri haar meeneemt naar de dokter, haar armpjes nog vol schuim....

Hoofdstuk 3.

DE EERSTE WASBEURT

De volgende morgen komt Salomientje op school met een dik verband om haar voet. Bernard brengt haar.

„En, juf,“ zegt hij, „de dokter vraagt, of U haar in het speelkwartier binnen wilt houden. Want ze mag nog niet zoveel lopen, weet U.“

Salo kijkt verlegen naar de grond. Zou juf erg boos zijn? Dan voelt ze een hand, die over haar krullebol strijkt.

„Goed, hoor,“ klinkt juf's stem tegen Bernard. En tegen haar: „Kom maar Salo.“ Zo gaan ze samen naar haar bank, de achterste van de laatste rij. „Tjônge, wat een verband!“ zegt de juffrouw. „Je voet is zo wel twee keer zo groot! Doet het pijn?“

Salo's hoofdje schudt hard van nee. Geen woord over de zeep, denkt ze. Dan gaat de bel, en even later komen de andere kinderen netjes in de rij het lokaal binnen. Ze kijken een beetje. Juf leest weer de namen op.

„Salimona Samori....“

„Saja, nona.“ Een paar meisjes giechelen.

Na het gebed vertelt de juffrouw een mooi verhaal, van Johannes de Doper. Er zit ook een Johannes in de klas. Die wordt een beetje verlegen, omdat juf telkens zijn naam noemt. En ook, omdat de kinderen naar hem kijken. Maar het is een mooie naam, zegt juf. Het betekent immers: geschenk van God. Als het verhaal uit is, mag hij een lied kiezen om te zingen.

21

maken zij de boel aan kant en koken eten. Want daar heeft juf natuurlijk geen tijd voor.

„Hallo!” zeggen ze. Jubi zit aan een machine te draaien en Pieter prikt met een grote naald in een paar lappen.

Bernard en Purol kijken nieuwsgierig rond. Maar Salo wijst naar Pieter's lappen en zegt: „Wat is dat mooi! Wat doe je daarmee?”

„Een jurk maken. En Jubi naait hem, op de machine.”

„Wat knap zijn jullie!” Salo kijkt eens naar haar eigen jurk en ziet weer het gat op haar buik.

„Kunnen jullie mijn jurk ook maken?” vraagt ze dan.

De meisjes kijken elkaar eens aan, en dan lachen ze.

„Ja hoor,” zegt Pieter. „Geef maar hier. Ajo, jongens, gaan jullie nou maar spelen. Als Salo klaar is, roepen we jullie wel.”

Daar is juf ook net.

Salomientje heeft alleen het verband nog om haar voet. Voor de rest heeft ze niks meer aan. Juf slaat een grote handdoek om haar heen, tilt een zware pan water op het vuur in de keuken, en dan neemt ze het meisje mee naar de waterput, achter het huis.

Daar staat een geweldige teil, nog helemaal leeg.

„Kun jij die voor me volpompen?” vraagt de juffrouw. „Kijk, zo...”

„Knierp-knierp...” doet het ding, dat ze nu heen-weer beweegt. Uit de kraan plent ineens een heleboel water in de teil.

„Dát is leuk!” juicht Salo. „Zal ik het verder doen?”

Juf gaat de rode zeep halen en Salo pompt maar. Als

23

Dan gaan ze rekenen. En cijfertjes zetten. Salomina is een beetje achter. Maar ze doet goed haar best. En vóórdat ze het weet, is het alweer speelkwartier. Nu mag ze niet naar buiten. Juf geeft haar een stuk papier om te tekenen.

Dat is ook heerlijk.

„Zeg Salo...” hè, daar schrikt ze van. Haar punt breekt.

„Kom maar,” zegt juf vriendelijk. Ze geeft haar een ander potlood en ook een doosje kleurtjes. Dan kijkt ze nog eens naar de zere voet en vraagt: „Nou kun je zeker niet naar me toekomen, vanmiddag, hè?”

„O, ja juffrouw!” zegt het meisje haastig. „Ik wil graag met rode zeep gewassen worden. Bernard zal me wel brengen. En misschien mag hij de fiets van zijn vriendje lenen. Dan gaat het nog gemakkelijker.”

Hè, denkt juf, dát klinkt aardig! Gisteren was ze bang, dat zag ik wel. En nu ineens wil ze graag met rode zeep gewassen worden. Hoe zou dat komen?

Ze weet natuurlijk niks van mantri Hendrik's verhaal.

Als ze nog zit te eten, thuis, samen met een paar andere schooljuffrouwen, klinkt er al gerinkel van een fietsbel op haar erf.

Daar is Bernard, op de fiets van Purol, zijn vriendje.

Een achterop zit Salomina. Purol is er ook bij. Hij hijgt, want hij heeft de hele weg naast hen gehold.

„Dáág!” wuift juf van de tafel. „Ga maar even naar de meisjes, in het kamertje naast de keuken. Ik kom zó.”

De meisjes, dat zijn Jubi en Pieterella. Ze wonen in het huis van de juffrouw. Als die naar school is.

22

de teil overloopt, staat ze te dansen van plezier. Het verband om haar voet wordt kleddernat, maar daar let ze niet op. Wel gaat de wond een beetje steken.

„Hierzo!” zegt juf, alweer terugkomend. „Begin jij je maar vast in te zeppen, ik ga nog even de pan warm water halen.”

De zeep is precies eender als die van mantri Hendrik en ze schuimt ook even lekker.

Hè, wat voelt dat warme water heerlijk zacht aan op je huid! Juf boent en schrobt met een lapje over haar hele lichaam. Het doet absoluut geen pijn. Zou ze straks al helemaal glad zijn? Maar nee, dát kan niet, dat weet ze wel.

Als juf haar drooggewreven heeft met de grote handdoek, vindt Salo zichzelf er toch al wat mooier uitzien. Ze krijgt nog een beetje wit spul over zich heengesmeerd, en dan gaan ze weer terug naar de meisjeskamer.

„Krrrr...” draait daar de machine.

„Nog éventjes...” zegt Jubi ijverig. Juf gaat vast de zeep wegbrengen en de pan, de handdoek en het witte spul.

Als ze terugkomt, staat Salomientje te stralen van plezier. Haar kroeskrulletjes zijn ook gewassen, die glanzen nu in de zon. En in haar verschoten rode jurkje, daar waar het gat zat... prijken nu drie knalgele bloemen, op een stukje lap van Pieter's nieuwe jurk!

„Grote goedheid!” schrikt de juffrouw. „Wat zullen we nou beleven! Je kunt toch niet zomaar een gele lap in een rode jurk zetten? Hoe zouden jullie mij vinden, als ik in mijn oranje bloemenrok een paarsgestreepte lap zette?”

24

Pieter ligt op het bovenste van hun twee stapelbedden. Ze giechelt zachtjes. En Jubi zegt: „Ze vond het zo mooi.... We hebben ook de zoom nog gelijkge maakt, want de éne kant kwam wel tot haar hielen, en de andere maar ongeveer tot haar knieën.”

Juf kijkt weer naar Salo. Die staat zó blij over de drie gele bloemen op haar buik te wrijven, dat ze moet lachen. Ja, de zoom hangt nu bijna gelijk. Maar het verband om haar voet is helemaal vies geworden.

„Daar zal ik ook een schone lap omdoen,” zegt ze. „En hebben jullie misschien wat djerook¹⁾ voor ons, meisjes? We hebben allebei zo'n dorst gekregen van dat geplotter.”

„Ja, nona,” zegt Pieter, van haar bed naar beneden ploffend.

Jubi loopt naar de weg en schreeuwt: „Bernààààrd! ... Puròòòl!

Daar komen de jongens al aan.

Juf zegt tegen Bernard: „Fijn, dat je je zusje brengt en haalt. Doe je 't morgen weer? Dan ben je een reuze broer. En vraag ook aan je moeder, of Salo wat vis mag eten, en groente, en djerook. Dat is goed voor haar.”

„Ja, juf,” zegt Bernard. „Dag juf.”

„Ik lust geen vis en groente,” zegt Salo op straat.

„Jij bent ook maar een domme meid!” vindt Purol, zijn neus ophalend. „Van vis en groente word je immers sterk, zegt meneer. Bij ons in de zesde klas eten ze het allemaal.”

„Bernard anders niet,” antwoordt het meisje achter op de fiets.

„Daar weet jij niks van!” snauwt haar broer, en

¹⁾ djerook — een citroen-achtige vrucht.

zwaait een been naar achteren, om Salo een trap te geven.

„O nêé?” roept die plagend. „Ik zie toch zeker altijd wat jij eet?”

„Op de pasar¹⁾ ook, kleine kletskaus?” Bernard wordt echt nijdig. Weer probeert hij achteruit te trappen, maar hij raakt zijn zusje niet.

„Niet zo slingeren!” schreeuwt Purol hijgend. „Anders vallen jullie!”

Zo komen ze al ruziemakend in kampong Tarau. Maar daar zitten vader en moeder en de burens. Dan vergeten de kinderen hun boosheid en vertellen in geuren en kleuren het verhaal van de waspartij en de bloemen op Salo's buik.

¹⁾ pasar — de markt, waar fruit, groente, vis en brood verkocht wordt.

Hoofdstuk 4.

HET VERHAAL VAN DE TALENTEN

Heel, heel langzaam trekt de cascado weg. Elke middag gaat Salo trouw naar jufs huis. Bernard hoeft haar niet meer te brengen, want haar voet is allang beter.

Soms moet ze nog wel eens denken aan het verhaal van mantri Hendrik.

En dan wordt ze wel eens een beetje verdrietig. Want het klopt niet helemaal. De rode zeep helpt wel, die helpt zeker, net als in het verhaal. Maar 't gaat zo langzaam!

Densi en Josina spelen niet met Salo.

En juf is wel erg lief, maar ze heeft nog nooit naast haar in de bank gezeten, terwijl daar toch best plaats is voor twee.

Een het knapste meisje van de klas.... Dat is zeker niet Salomina Samori. Die krijgt dikwijls rode strepen door haar werk.

En in het speelkwartier moet ze heel vaak binnenblijven, om haar sommetjes over te maken. Want die waren allemaal fout!

En ze doet toch echt haar best.

Op een morgen vertelt de juffrouw de gelijkenis van de talenten, die de Here Jezus gebruikte, om zijn discipelen iets te leren.

„Maar jullie moeten ook goed luisteren, want jullie kunnen er ook wat van leren,” zegt ze.

„Er was eens een rijk heer, die heel veel geld bezat. Vroeger hadden ze geen kwartjes en guldens en dub-

beltjes, maar talenten. Een talent was héél veel waard, veel meer nog dan duizend gulden!

Zo had die rijke heer dus geen guldens en rijksdaalders, maar talenten in zijn geldkistje zitten.

Toen moest hij een grote reis gaan maken. Maar met zoveel geld op stap te gaan, dat was gevaarlijk!

Hij riep zijn beste knecht. Dat was een ijverig en getrouw man. En hij zei tegen hem: „Luister. Ik ga nu weg, maar ik geef je hier vijf talenten. Dat is een geweldige som geld, maar ik vertrouw het je toe, tot ik terugkom.”

En aan een andere knecht gaf hij twee talenten. Dat was ook veel. En een derde hoefde maar op één talent te passen. Maar als de heer terugkwam, moest ieder hem de hem toevertrouwde talenten weer teruggeven. Dat hoort zo. Als ik jou, Moesa, een gulden geef om te bewaren, en ik hol even naar huis, dan moet jij me, als ik terugkom, natuurlijk netjes

„..... weer die gulden teruggeven,” vult het jongetje pienter aan.

„Juist. Zo was het ook met die knechten. Maar de eerste dacht: „Weet je wat, als ik nou een heleboel mooie spulletjes koop in Hollandia, echt dingen die ze hier helemaal niet hebben, en ik verkoop ze hier weer voor een klein beetje meer geld, dan verdien ik er nog wat bij!”

Zo gezegd, zo gedaan. Het ging prachtig. Steeds kocht hij allerlei dingen, die hij voor een hogere prijs weer verder verkocht. En toen zijn heer terugkwam, bracht hij hem, inplaats van de hem toevertrouwde vijf talenten, twee keer zoveel! Tien talenten! Zóveel had hij erbij verdiend.

De heer was tevreden over hem. Hij zei: „Wel, mijn

29

„Ach, kassian” zuchten een paar kinderen.
„Ja, dat was heel streng van die heer, hè. Maar met dit verhaal wilde de Here Jezus Zijn discipelen wat leren. En hun niet alleen, maar ook ons.

„Kijk. Die heer is natuurlijk”

„De Here Jezus” zegt Moesa zacht.

„Ja. En Die geeft aan Zijn kinderen een heleboel dingen, mooie en goede dingen.

De een heeft een goed stel hersens, de ander kan prachtige dingen maken met zijn handen, knutselen, tekenen, borduren, houtsnijwerk maken De derde heeft een mooie stem van de Heer gekregen, en een vierde zo'n lieve vader en moeder, en zo'n fijn thuis, dat hij zelf ook alleen maar goed en vriendelijk voor anderen kan zijn.

En zo zijn er nog veel meer gaven, die wij van de Heer ontvangen, en die we natuurlijk gebruiken moeten tot Zijn eer. En daarvoor mogen we héél blij en heel dankbaar zijn. Maar als wij Zijn gaven niet waarderen, dan wordt Hij boos, net als in het verhaal. Als we met onze pientere hersens alleen maar ondeugende streken uithalen, of met onze mooie stem alleen maar lelijke scheldwoorden roepen, of met onze handige handen alleen maar dingen vernielen, dan kan het gebeuren, dat de Heer tegen ons zegt: Nou, jullie kunnen Mijn kinderen niet zijn. Als jullie Mijn kostelijke gaven zo misbruiken, wil Ik je helemaal niet hebben in Mijn Koninkrijk!

Laten we daarom maar nooit vergeten alle goeds en moois dat Hij ons schenkt, maar er echt blij mee zijn, en dankbaar, en ze gebruiken tot Zijn eer.”

Nu zingen ze nog het mooie lied: Gij gaaf het al. Dat kennen veel nederlandse kinderen wel. Maar de

31

goeie en trouwe dienstknecht, eigenlijk was vijf talenten nog niet eens zo heel veel. Maar omdat je zo ijverig geweest bent met het weinige dat ik je gaf, zal ik je nu tot mijn rechterhand maken. Kom in mijn huis, en wees blij!

En ook de tweede knecht had hetzelfde gedaan. Hij had maar twee talenten ontvangen, maar door zijn vlijtig handeldrijven kon hij er zijn heer nu vier aanbieden!

En ook tot hem sprak de heer: Kom hier, gij goede en getrouwe dienstknecht. Ook jou gaf ik niet zo veel, maar nu zal ik ook jou als een belangrijk dienaar over veel van mijn bezittingen laten heersen.

Maar de derde was een lui mannetje. Bij zijn heer gekomen, knoopte hij voorzichtig zijn grote rode zakdoek los, waarin het ene talent blonk, dat hij gekregen had. Heer, zei hij, ik weet dat U machtig bent, maar ook streng. Daarom was ik bang, dit talent te verliezen. Ik stopte het veilig weg, en hier is het Uw terug. Maar nu werd de heer boos.

Die bangheid van jou is maar een smoes! riep hij toornig. Je was natuurlijk te lui om wat met dat geld te doen. Terwijl je wist dat ik streng was, heb je toch je best niet gedaan om er wat bij te verdienen, zoals de anderen!

Toen liet hij zijn dienaren de man het geld afnemen. Geef het maar aan de eerste, die zo goed zijn best gedaan heeft, zei hij. Die weet tenminste, wat hij doen moet met de gaven, die hij krijgt. En voor hen die lui zijn, heb ik geen plaats in mijn huis. Hij moet maar weggaan, naar buiten, zonder dat iemand nog verder voor hem zorgt....”

30

Papoea-kinderen zingen het natuurlijk in het maleis. Dan klinkt het zo:

Ja Toehan, moerah Moe baka
3 3 2 | 1. 5 | 1. 2 | 3..
Disoerga dan didoe-nia
5 1 3 | 5. 4 | 3 2 1 | 2
Berlimpanlah anoe-gerah
7 1 2 | 1. 1 | 3 4 5 | 6.
Jang Ngkau beri.
1 | 3. 2 | 1..

De stemmetjes van de kinderen klinken blij. Juf glimlacht, als ze één stemmetje er prachtig zuiver bovenuit hoort. Dat is Salomientje, weet ze. Er zijn er nog een paar die fijn kunnen zingen. Maar Salo kan het 't beste.

Jammer dat haar sommetjes niet zo goed gaan.

Als juf de rekenschriften uitdeelt, kijkt Salo vlug, hoeveel fouten ze gemaakt heeft. Maar dan slaat ze direct haar schriftje weer dicht. Er waren weer zoveel rode strepen! Verdrietig kijkt ze voor zich uit.

De juffrouw heeft het gezien. Ze draait het schoolbord om, waar alweer nieuwe sommetjes op staan, en zegt: „Deze rijtjes mogen jullie nu eens helemaal alleen zelf maken. Maar denk erom, keurig schrijven, en niet te vlug werken, anders doe je alles verkeerd.”

„Fijn!” fluisteren Moesa en Hok Siang.

Inktpotten worden opengeschoven, en al gauw zit de hele klas ijverig te rekenen.

Dan loopt de juffrouw naar achteren. Zachtjes schuift ze de bank van Salomientje in.

Een paar kinderen stoten elkaar aan. Ze kijken om, en fluisteren heel voorzichtig.

32

„Doorwerken, Densi!”
 Maar Salo's gezichtje straalt. Ze kruipt dicht tegen juf aan, en vergeet na te denken, als die haar het sommetje $2 + 5$ aanwijst.
 Vier, schrijft ze erachter. Dat is natuurlijk niet goed.
 „Vijf vingers.... en twee, néé, niet éraf, erbij....”
 Na veel moeite komt er eindelijk zeven voor de dag.
 Maar de tweede som gaat al beter. Ze mag juf's vingers gebruiken.
 En op het laatst gaat het zò fijn, dat juf zegt: „Nou, hoeft ik je niet meer te helpen, hè.” Ze staat op....
 „O, nou gaan Uw vingers óók weg!” schrikt Salo.
 „Ja, wat dacht je? Dat ik die hier kon laten liggen? Maar ik weet al wat....”
 Even later liggen er tien lucifers op Salomina's bank. En daar gaat het ook wel mee. Ze rekent en rekent.... het puntje van haar tong komt naar buiten kijken.
 Ze is wel pas laat klaar, maar als juf haar werk nakijkt, heeft ze maar drie foutjes!
 „Zie je wel, dat je 't best kunt!” zegt ze blij.
 „Ja!” knikt Salo stralend. Ze voelt zich net als in het verhaal vanmorgen. Net of ze nu óók veel gekregen heeft van de Here Jezus. Zóveel, dat ze het bijna niet op kan. Ze zou wel willen zingen! Maar dat mag niet in de klas. Daarom gaat ze straks in het speelkwartier achter de school zitten, op een oud petroleum-blik. En daar zingt ze zachtjes voor zich heen van de sommen, en van de juffrouw, en de lucifers.... Héél hoog en heel zuiver zingt ze, en ze denkt er helemaal niet aan, ook te gaan spelen.
 Maar als de bel luidt, is ze één van de eersten, die in de rij staat.

33

Nu gaan de kinderen lezen. Uit een boek vol met plaatjes. Iedereen mag om de beurt een regeltje doen. Dat is niet moeilijk, want gisteren hebben ze het lesje ook al gedaan.
 En dan krijgen ze allemaal een dun papiertje, om de letters over te trekken. Wie klaar is, mag het plaatje ook doen.

Maar Sadrach en Seesie doen éérs het plaatje. Dat vinden ze veel leuker!

34

„O, juf!” roept Hok Siong ineens. „Sadrach en Seesie doen het verkeerdt! Ze hebben eerst....”
 „Maar jij doet óók verkeerdt,” zegt de juffrouw. „Jij zit te draaien, en dat mag helemaal niet.”
 Ze kijkt niet eens naar de twee stoute jongetjes. Die duiken verlegen achter dikke Moesa en Hok Siong weg en beginnen haastig aan de letters.
 Het laatste half uurtje gaan ze zingen. Dat vindt iedereen de fijnste les. Juf kent zóveel mooie liedjes. Ze zingt ze twee, drie keer voor, en dan gaan de kinderen vanzelf meedoen.
 Nu vandaag ook weer.
 „Klokje klinkt, vogel zingt, ieder op zijn eigen wijs. Kind, ook jij zingt daarbij tot des Heren lof en prijs.”
 Wat een leuk versje is dat! Ze krijgen het nog een keer te horen....
 Daar gaat Moesa's vinger de lucht in.
 „Juf,” zegt hij, „zet U de noten maar op 't bord. Dan kunnen we het vlugger.”
 „Wat?” zegt de juffrouw verbaasd. „Kunnen jullie al noten lezen?”
 Een heleboel kinderen zitten trots van ja te knikken.
 „Waar hebben jullie dat dan geleerd?”
 „Op de zondagsschool, juf,” legt Moesa uit.
 „Nou, dan zullen we eens kijken....”
 De juffrouw zet een één op het bord. En meteen gonzen alle stemmetjes: „Do!”
 Maar allemaal door elkaar, dat klinkt een beetje rommelig.
 „Dó!” zingt juf. „Nu jullie....”
 Het gaat geweldig! Ze kunnen zómaar alle cijfers zingen die juf op het bord zet: één twee drie vier vijf zes zeven.... één!

35

„Do-re-mi-fa-sol-la-si-dó!”
 „En nu terug....”
 „Do-si-la-sol-fa-mi-re-do!”
 „Nu telkens eentje overslaan....”
 De juffrouw staat paf. En de kinderen lachen haar lekker uit.
 „Maar wie durft nou alléén?”
 Vast niemand... Ja, daar komt toch een vingertje... „Salo! Jij?”
 Nou, óf Salo durft! Met een glashelder stemmetje zingt ze de hele toonladder van do tot do, en weer terug. Ze kan het ook met één overslaan en weer terug....
 „Tjonge,” zegt juf. „Dat vind ik knap!”
 Salomientje wordt verlegen van blijheid. Wat een fijne dag is het vandaag toch. En als een vrolijk vogeltje jubelt ze het nieuwe liedje mee, dat nu in cijfernoten op het bord staat.
 Maar daar klinkt de bel alweer voor het tweede speelkwartier. Ophouden!
 Klas één gaat nu naar huis, nadat de juffrouw gedankt heeft.
 „Goeiemiddag allemaal!”
 „Goeiemiddag, juf!”
 „....en smakelijk eten!” gilt Moesa er nog achteraan. Dan holt hij hard weg.

36

Hoofdstuk 5.

„JUF, ZE VECHTEN!”

„...’s Kijken, daar zijn de leesblaadjes nog. Het rekenwerk heb ik al nagekeken...” Juf zit nog achter haar lessenaar in de lege klas. Buiten spelen de kinderen.

„Tööök... tok-tok-tok.” Daar komt een kip het lokaal inwandelen. Dat gebeurt wel meer, want de school is helemaal open, anders wordt het binnen veel te warm.

De kip pikt wat onder een bank, en juf kijkt de leesblaadjes na.

37

„Zij noemde mij een opschepper, en ze zei, dat ik m’n sommen altijd van haar afkeek, en...”
„Oô!” valt Ruth uit. „Wat ben jij gemeen! Wij vochten helemaal niet om jou...”

„Nee, om jou zeker!”
„Stil meisjes, zo begrijp ik er niks van,” komt de juffrouw tussenbeide. „Om wie vochten jullie, Ruth?”
„Om Salomina, juf...”
„Salo had mij uitgescholden, juf!”
„Dat is niet waar! Salo zei, dat U haar knap vond, en Josina niet...”

„Dat had ze niet mogen zeggen,” vindt juf.
„...en toen zei Josina, dat Salo een vies cascado-kind was, en dat de Here Jezus haar geen hersens gaf, omdat ze cascado had...”

„Is dat waar, Josina?” vraagt juf ernstig.
Het meisje antwoordt niet. Ze buigt haar hoofd, en voelt dikke tranen in haar ogen lopen.

„Maar... maar toen zei Ruth, dat... de Here Jezus... mij een boze tong gegeven had, omdat... omdat ik zo’n opschepper was, die zelf de sommen van haar afkeek...” snikt ze ineens.

„Is dat ook waar, Ruth?”
Nu staan er twee huilende meisjes voor de lessenaar.

Even laat juf hen begaan. Dan gaat ze op haar stoel zitten en trekt hen allebei naar zich toe.

„Jullie hebben mijn verhaal helemaal verkeerd begrepen,” zegt ze zachtjes. „De heer gaf zijn knechten toch geen leuke dingen?”

Nee! schudden de twee meisjes.

„Zo kunnen de gaven, die wij van de Heer Jezus ontvangen, ook nooit lelijkheden voortbrengen. Al die

39

Maar dan ineens hoort ze groot geschreeuw buiten. Ze houdt haar rode potlood stil en luistert even....

Daar komt Hok Siong binnenstormen. De kip vliegt luid kakelend de klas uit.

„Juf... ze vechten!...” En Salomientje huult verschrikkelijk....

De juffrouw staat op en loopt het erf over. Aan de kant van de weg staat bijna heel klas één in een dichte kring om de ruziemakers heen. En in de sloot zit Salo, als een klein hoopje verdriet, met haar handjes voor de ogen te snikken.

Wat een gekrijs klinkt er uit de kring! Iedereen schreeuwt en gilt. In het midden liggen Ruth en Josina op de grond uit alle macht aan elkaar’s haren te trekken.

„Ajô, jullie, wat is dat hier!” roept juf streng.
Ineens is alles stil. De twee vechtende meisjes laten elkander verschrikt los.

„Waarom vechten jullie? En dat voor meisjes.... Schamen jullie je niet?”

Maar nu wil iedereen vertellen, en het lawaai begint opnieuw.

Dan neemt juf Josina en Ruth ieder bij een arm, en gaat met hen naar binnen.

De anderen blijven nog even na staan praten, al kijkend naar de twee kinderen, tot die in het lokaal verdwijnen.

Josina’s mooie jurk is gescheurd, en Ruth’s korte kroeshaar staat recht overeind. Over haar wang loopt een schram.

„Zo,” zegt juf kort. „Wat is er gebeurd?”

„Zij zei....!” willen ze tegelijk beginnen.

„Jij maar eerst, Josina.”

38

boze dingen, die wij soms tegen elkaar zeggen, komen uit ons eigen hart. Als wij jaloers zijn op anderen, verzinnen onze gedachten leuke woorden, en dan zeggen we: vies cascado-kind, of opschepper, of afkijker tegen elkaar. En dan worden we vanzelf nog bozer, en verzinnen we nog meer lelijks. Zo erg wordt het dan, dat we alle goede gaven, die Jezus ons gaf, vergeten. Stel je voor, dat zou toch wel heel erg zijn!

Maar als we denken aan al het fijne, dat de Here Jezus ons gaf, dan hebben we helemaal geen zin meer om boos tegen elkaar te zijn.

Ruth gluurde eens voorzichtig naar Josina, en Josina gluurde terug.... Dan lachen ze allebei, nog met tranen op hun wangen.

„Kijk eens aan! Nu is het al een beetje over. Jullie moeten niet zo gauw boos op elkaar worden. Dat brengt maar verdriet. En ook niet schelden. Dat staat zo vreselijk lelijk! Gaan jullie nu maar gauw naar huis. Enne.... zullen jullie het verhaal niet vergeten? Denk eraan, morgenochtend ga ik het terugvragen, om te zien of je het nu wel goed begrepen hebt, hoor!”

„Ja, juf,” zeggen ze allebei nog een beetje verlegen.

„Dag juf!”

Samen rennen ze weg, gauw de straat op.

Daar blijven ze staan.

„Je jurk is kapot....” zegt Ruth.

„O, dat is niet erg. Moeder heeft het zo weer genaaid. Die is zo knap,” antwoordt Josina. „Maar... jij hebt bloed op je wang.”

„Dat gaat wel over. Vader plakt er straks een mooie pleister over heen, die heeft een hele verbanddoos.”

„Zeg... ik heb nog vijf centen. Ga je mee een koek kopen op de pasar?”

40

„Ja goed, Maar vlug dan, anders zijn ze misschien op.“

En dan hollen de twee meisjes hand in hand het stoffige, hete weggetje af, naar de pasar. Alsof ze nooit samen gevochten hadden!

41

merman moet hier in 't lokaal werken, en nu vraagt meneer, of we eerst gymnastiek willen gaan doen in plaats van straks....

„Hoera!“ schreeuwen ze allemaal. Maar ze zijn ook direct weer stil. Want met gymnastiek heeft juf altijd van die gezellige plannetjes!

„We gaan deze keer niet naar het strand, maar naar de kali.“¹⁾

„Hoe....“ willen er al weer een paar gaan gillen. „Néé, even rustig zijn. We gaan naar die lekkere diepe bocht in de kali, waar we al eens eerder geweest zijn, en waar we toen zo heerlijk gezwommen hebben. Maar....“ niet allemaal samen. Het wordt een wedstrijd....

„Fijn, jò!“ fluistert Willem en geeft Izak een por in zijn zij.

„Au!“ roept die.

Juf zwijgt even. Dan gaat ze verder: „Jullie gaan twee aan twee. Alleen oppassen, dat niemand jullie ziet. Je moet je dus verstoppen en dan naar de zwemplaats toesluipen. Ik ga gewoon lopen. Maar ik kijk goed rond, wie ik zie, is af. Denk erom, ik wil geen zes kinderen bij elkaar zien, twee aan twee vertrekken jullie, twee aan twee komen jullie aan. Ik ga vast vooruit, en als ik een eindje gelopen heb, fluit ik heel hard en dan rennen jullie weg. Wie het eerst met z'n tweeën bij mij op de zwemplaats is, heeft gewonnen. Hebben jullie alles goed begrepen?“

„Jà juffrouw!“ roepen de kinderen. Ze gaan glunderend en fluisterend op het erf staan, in de rij, twee aan twee.

¹⁾ kali — een rivier.

43

Hoofdstuk 6.

SALO IS BOOS

De volgende morgen komt Ruth, nog voordat de bel gaat, de klas binnen.

„Juf, Salomina is weggelopen,“ zegt ze. Ze hijgt een beetje, want ze heeft gerend.

„Zo,“ zegt de juffrouw. „Dat is niet zo mooi, hè. Hoe weet je het?“

„Ik ging langs kampong Tarau om haar te halen. En toen zei haar moeder, dat ze gisteravond nog wel thuis was gaan slapen.“

Maar vanmorgen vroeg, nog voordat de zon opkwam, was ze er al niet meer.“

Juf denkt aan de vechtpartij van gisteren. Salo was wel bij haar geweest voor de dagelijkse wasbeurt. Maar ze had niet veel gezegd.

Ook had juf nog gepraat over Josina en Ruth. En over Salo's eigen onvriendelijkheid tegen Josina. Toen had ze helemaal haar mond niet meer opgedaan.

„Misschien komt ze nog wel opdagen,“ zegt ze.

Maar als het tijd is, staat heel klas één in de rij, behalve Salomina Samori.

Netjes schuiven de kinderen in de banken.

Juist wil juf beginnen, als Purol uit klas zes komt aanhollen. Hij heeft een briefje bij zich: „Astublieft, juffrouw.“

Het is nog al een lang briefje. En als Juf het gelezen heeft, staat ze nog even na te denken. Dan bergt ze de schriften en boeken, die al klaarlagen, weer op en zegt: „Jongens, we gaan nog een poosje naar buiten. De tim-

42

„Wat gaan jullie nu doen?“

„Wachten tot we het fluitje horen.“

„Goed. En dan?“

„Dan sluipen we twee aan twee naar de zwemplaats in de kali.“

„Mooi. En als je je naam hoort roepen?“

„Dan zijn we af.“

„Ja, en dan moet je dus....“

.....naar de juffrouw toekomen.“

„Juist. En wie het eerst bij me is, zonder gezien te zijn....“

.....die heeft gewonnen!“

„Prachtig. Dat is allemaal goed begrepen, dus. Zullen jullie niet door de tuinen van andere mensen lopen?“

„Nee, juf,“ zeggen de kinderen gehoorzaam. Ze kijken de juffrouw na, en zwaaien nog eens, als ze omkijkt.

Dan zien ze haar niet meer.... Even later snerpt het fluitje.... en wég rent de hele troep.

Een paar staan er nog aan elkaar's hand te trekken, want de een wil de ene kant uit en de ander de andere kant. Maar dat mag niet.

„Kom nou, jò. Ik weet een veel betere weg!“

„Ja, maar die is zo open, iedereen ziet ons direct. Ik weet een goeie....“

Fijn spannend is het spel!

Sadrach en Willem zijn als pijlen uit een boog weggeschoten, in de richting van kampong Baroe. Daar vandaan weten ze een prachtmaniertje om vlug naar de zwemplaats te komen.

Een klein eindje vóór hen zien ze nog nèt Izak en Johannes het bos induiken.

44

„Opschieten,” zegt Sadrach. „anders zijn zij er eerder!”

„Dat kan nooit!” bromt Willem. „Als we door onze tuinen lopen, zijn we er zó, en zij mogen daar niet komen.”

Ze wippen over een sloot en sluipen dan gebukt over een smal modderpaadje, dicht tegen de varens aan, die hoog langs de ene kant groeien.

„Stil es...” Daar horen ze geritsel.

„Wég jò!” De jongens vallen op hun buik tussen de bladeren. Nét op tijd, want daar schieten Moesa en Sem voorbij, ook gebukt. Ze komen uit een klein zijpaadje dat het hunne kruist.

Dan houdt het geritsel op. Sadrach fluistert: „Kom...”

Als ze bij het dwarspaadje komen, zien ze Sem en Moesa zomaar rechtop staan. Net of ze naar iets luisteren.

45

„We gaan Salo vangen, die zit dáár,” legt Sadrach fluisterend uit, wijzend naar de pondok.

Izak en Johannes grinniken. „Nu zijn we tóch met z'n zessen,” zeggen ze.

„We gaan haar insluiten,” beslist Moesa. „Sadrach en Willem, jullie sluipen naar links, Sem en ik naar rechts om de pondok heen.... Izak en Johannes blijven hier. En als ik jà roep.... dan schieten we allemaal te voorschijn!! Dat is een reuze plan! De jongens zijn de wedstrijd helemaal vergeten. Vol spanning kruipen ze dichterbij, wachtend op Moesa's schreeuw, en....

Wat schrikt die arme Salo! Uit het dichte gebladerde springen ineens zes jongens op haar af! Ze gilt en krijs, en slaat met armen en benen.

Maar Willem heeft een stuk rottan.¹⁾ Samen met Sadrach bindt hij dat om haar armen. En dan trekken de jongens haar mee, naar de zwemplaats.

„We zullen je leren weglipen!” roep Sem, als een boze schoolmeester. En Moesa zegt: „Wees maar blij dat we je gevonden hebben, anders was je vast verdwaald.”

Willem wijst de weg. Ze zijn er nu zó. Je hoort het lawaai van de kinderen, die al lang en breed bij de juffrouw zijn aangekomen.

Johannes en Izak hollen vooruit.

„We hebben een babi¹⁾ geschoten!” schreeuwen ze, als ze bij de kali komen. Daar ploetert de hele klas al in het heerlijke koele water. En een pleziër dat ze hebben!

Maar nu rennen ze allemaal naar de nieuw aangekomenen toe.

¹⁾ rottan — een taaie slingerplant.

²⁾ babi — een varken.

47

Daar ziet Moesa hen. Maar inplaats van weg te duiken, wenkt hij hen: „Kóm es....”

„Ja, maar juf zei toch....”

„Kóm!” gebaart Sem, tegelijkertijd verder het bos inwijzend.

De jongens worden nieuwsgierig. Als ze een paar passen dichterbij komen, horen ze ook, waar de anderen naar staan te luisteren: héél zacht en hoog gezang, dat vreemd opklinkt tussen al dat groen.

„Zouden daar mensen wonen?” vraagt Sadrach fluisterend.

„Laten we eens gaan kijken,” stelt Moesa voor. „t Is niet ver weg.”

Nu sluipen de vier jongens verder, Sem voorop.

Maar na een ogenblik staan ze weer stil. Want nu zien ze het bovenste stuk van een pondok.¹⁾ Uit die richting komt ook het geluid.

Voorzichtig klimt Willem een eindje in een boom... en laat zich meteen weer naar beneden glijden.

„Née maar!” zegt hij verbaasd. „Daar zit Salo in haar eentje te zingen!”

„En ze was vanmorgen niet op school. Dat is óók wat moois!” bromt Moesa. „Ze wou zeker niet vanwege die vechtpartij van gisteren.”

Sem's ogen tintelen. „Zullen we haar vangen, en meenemen naar juf?” vraagt hij aan de anderen.

Dan schrikken ze, want achter hen is weer geritsel. En daar kijken de ronde bollen van Johannes en Izak tussen de struiken door.

Onmiddellijk beduiden de jongens, dat ze stil moeten zijn.

¹⁾ pondok — een afdakje, meestal van stokken en dorre bladeren gemaakt.

46

Daar staan de zes trotse jagers met een nog steeds gillende en spartelende Salo in hun midden.

Die begrijpt er niets van, dat nu ineens héél klas één om haar heenstaat, zomaar midden in het bos, en dat onder schooltijd!

Maar als ze juf ziet, houdt ze haar mond. Ze ziet eruit, alsof ze door de modder gerold heeft, en haar jurkje is nu helemaal kapot.

„Ga spelen, jullie,” zegt de juffrouw tegen de anderen.

Moesa vertelt, hoe ze het meisje gevonden hebben. Sem maakt de rottan om haar armen los, en dan gaan de zes jongens ook het water in, met veel gespat en een hoop geschreeuw.

„Lekker water, jongens! Hebben jullie ballen?”

„Ja! Hierzo, váng....”

„Hoera! Johannes pák hem!”

Salo zit naast juf op een grote steen. Juf heeft nog geen woord tegen haar gezegd, maar Salo ziet wel aan haar gezicht, dat ze erg boos op haar is. Nou, laat haar maar boos zijn, hoor! Salo is óók boos. En dat komt allemaal door gisteren.

Gisteren bij de waspartij was juf ook al niet zo vriendelijk tegen haar geweest.... Ze gaat er nóóit meer heen! Ze zal zich voortaan zelf wel wassen.... En de cascado is nu toch al aardig weggetrokken. Alleen heeft ze zelf geen rode zeep....

Daar klinkt weer het fluitje van de juffrouw.

„Aankleden!”

Adoe!.... „Wat jammer!”.... „Nu al?” roepen de kinderen door elkaar.

Nog even is er een geweldig gespetter in het water, dan keert de rust weer in de kali.

48

De zwemmertjes zoeken hun kleren, die ze in de bomen of aan de struiken gehangen hebben.

„Nee, Sem, dat is mijn broek!” schreeuwt Hok Siong, die zelf in een veel te grote bloes van Moesa rondloopt. Maar Moesa wil geen bloes aan, hij vindt het veel lekkerder zonder.

Sem lijkt in het kleine broekje wel een ooeivaar, zulke lange dunne benen komen er onderuit. Zijn eigen broek is kletsnat, daar heeft hij in gewommen, en Hok Siong heeft er toch twee aan....

„Je krijgt hem dadelijk terug!” roept hij. „De mijne is zo droog.”

Dan wandelen ze allemaal weer naar school, netjes in de rij, twee aan twee.

Sem gaat voorop. Hij heeft zijn natte broek boven aan een lange stok gebonden, en nu loopt hij ermee te wapperen. Zo wordt hij misschien nog vlugger droog.

„Een mooie vlag hebben wij, hè!” spot Sadrach.

„We zijn net soldaten, jongens! Kom, daar gaat ie, één-twee, één-twee, netjes in de maat....”

De juffrouw lacht om de vrolijke jongens. De meisjes zijn veel kalmer. Die lopen nog aan hun haar te frutselen en aan hun kleren te trekken. Veel jurkjes zijn behoorlijk nat geworden. Maar het is alweer heet buiten, dus het zal wel gauw drogen.

Dan kijkt ze naar Salomina. Die ziet er zó vies uit, dat ze eigenlijk niet in dat jurkje kan blijven rondlopen. Bernard moet straks maar even een andere jurk voor haar halen.

Als ze bij de school komen, moeten de kinderen stil zijn. Anders kunnen de andere klassen niet leren. En zo stapt de hele rij kalm en rustig het lokaal weer binnen.

49

deuren en ramen. En alles staat open.

Even kijkt Salo naar binnen. Ze ziet een groot bed met een dakje erboven, waaraan een dunne lap hangt. Zeker voor de muggen.

En er is een stoel en een tafeltje....

Dan gaat het meisje langzamer lopen. Haar ogen worden groter....

En ze kijkt naar binnen, in de slaapkamer van mantri Arisoi.

Op het tafeltje ligt.... een stuk r de z  p!

Als zij die had.... hoefde ze niet meer naar juf.... kon ze zichzelf wassen....

Er is niemand in de buurt. Geen mensen om het huis, binnen ook geen stemmen.... en er staan een paar struiken voor het slaapkamerraam.

Achter haar ook niemand.... Vliegenvlug wipt

51

Hoofdstuk 7

EEN NARE DAG — MET EEN FIJN EINDE

Wat een nare dag was het vandaag, denkt Salomientje, terwijl ze naar huis slentert. Ze had gedacht, dat juf wel zou schrikken van haar wegloperij. En toen hadden die lelijke jongens haar gevonden!

Maar juf was alleen boos geweest.

„Salo,” had ze gezegd, „dit mag nooit weer gebeuren. Je loopt all  n weg, als je vreselijk dom bent,  f als iemand je heel erg hard heeft geslagen. Maar niet, als iemand je heeft uitgescholden, zoals gisteren. Toen was je trouwens zelf begonnen, met te zeggen dat ik jou knap vond, en Josina niet....”

En nu ga je thuis eens h  l goed nadenken. Als je graag een heel domme meid wilt blijven, die niet kan lezen en rekenen en zingen, als je dat graag wilt, hoef je niet meer naar school te komen....

Maar als je t  ch graag knap wilt worden en goed je best wil doen, dan kom je gewoon morgen weer, en dan loop je n  it meer weg. Heb je dat begrepen?”

Eerst had ze niets teruggezegd, maar toen juf nog eens vroeg: „Heb je me begrepen, Salo?”, had ze heel zacht: „Ja juf,” gezegd.

Ze kijkt eens om zich heen. Alle kinderen zijn al naar huis. Zij moest nablijven. Onder haar arm draagt ze de vuile jurk. De mooie groene met bloemen, de enige andere die ze bezit, heeft ze nu aan.

H  , wat is het alweer heet! Ze veegt met haar vuile jurk over haar gezicht. Kijk, daar is het huisje van mantri Hendrik. Een mooi stenen huis is het, met veel

50

Salo het erf over, duikt door het open raam, komt er weer uit....

Dan stapt ze weer rustig verder. Maar haar hartje b  nst als de hamer van een smid. Niemand kan dat zien gelukkig....

In haar vuile jurk voelt ze nu iets hards. Wat een groot stuk! Nu kan ze zichzelf wel tw  e keer per dag wassen! Is dat even fijn?

„H  , die Salo!” O, vreselijk! Salomientje verstijft. Daar staat mantri Hendrik! De zeep valt uit de jurk op de grond....

Maar de mantri lacht. Hij komt net uit het ziekenhuis.

Heb jij   k rode zeep?” vraagt hij. „Goed zo hoor, ja, ik zie het al, de cascado is al een heleboel minder.”

„Ja.... eh.... ja.... ja....” stottert Salo, grabbelend naar de zeep op straat. „Dag.... eh.... mantri Hendrik!” En ze holt weg.

De mantri kijkt haar nog even na en loopt dan weer verder.

Salo rent in één stuk door naar huis. Daar verstopt ze de zeep onder haar slaapmatje en gaat dan hijgend op de grond zitten. Ze moet nadenken, zei juf. Waarover ook weer? Over de zeep.... Ze voelt met haar handje onder het slaapmatje.... ja, daar is het. Wat g  k, het stinkt.... En het is toch dezelfde zeep, de zeep van mantri Hendrik. Nu kan ze zelf haar cascado afwassen....

Nadenken.... Waarover? Of ze dom wilde blijven of niet? Dom blijven. Ze had geen hersens, zei Josina, dat kwam van de cascado. De Here Jezus houdt niet van cascado....

52

Wat had juf ook weer gezegd, vanmorgen? O, ja, Jezus houdt van ons allemaal. Hij geeft ons allemaal zoveel.... En Ruth mocht terugvertellen.... De Here Jezus geeft veel, zei ze. Maar wij bedenken óók veel, bóze dingen, lelijke dingen, stinkdingen.... Die zeep stinkt ook.... haar zeep! Háár zeep?

Mantri Ariso's zeep! O, Salo, wát heb je gedaan! Boze, lelijke dingen heeft ze gedaan. Zómaar de zeep van de mantri weggenomen!

Maar de zeep is toch goed? Die maakt haar cascado toch beter? Salo begrijpt het niet erg. En ze is ook niet blij meer met de zeep. Ze voelt binnen in haar hart iets boos en lelijks.

Ze durft bijna niet meer naar buiten te gaan.

En ze schókt op van de schrik, als ze op het erf stemmen hoort.

Maar het is moeder, die terugkomt van de tuin, samen met de kleintjes, Abie en Benjamin. Als die haar zeep maar niet vinden!

Ze grabbelt het stuk zeep weer te voorschijn en legt het op een balk, waar ze net bij kan, als ze springt.

„Salo! roept moeder.

Het meisje loopt naar buiten en gaat meteen het vuur aan staan blazen. Dat moet ze altijd doen als ze uit school thuiskomt. Maar nu was ze het vergeten.

Moeder is zó moe, dat ze niet eens ziet, dat Salo haar mooie groene jurk aanheeft. Ze geeft elk kind een sagokoek, en gaat dan naar binnen om te slapen.

De twee kleine jongetjes komen al knabbelend naast hun zusje staan, en als de eerste vlammetjes naar boven komen schieten, zeggen ze:

„Salo, wij kladi ¹⁾ eten.”

¹⁾ Kladi knollen worden als aardappelen gegeten.

53

„Ajo,” zegt ze, „sta daar niet te suffen! Scháám je je niet? Juf zit al 'k weet niet hoe lang op je te wachten....”

Salo is zó verward, dat ze niet meer denkt aan het stuk zeep in haar handen. Maar Pieter heeft het wel gezien. Ze zegt er alleen niks van. Vlug rijdt ze met het kind naar juf's huis.

Die heeft alles al klaargezet en gaat nu mee naar de waterput.

Pieter tilt Salo van de fiets, zet hem weg, en loopt mee naar achter.

„Hé,” zegt ze ineens. „Salo, waar is je zeep?”

„Zéép?” vraagt de juffrouw verwonderd.

„Ja, ze had een groot stuk rode zeep in haar handen, toen we wegreden.”

„O ja? Waar had je dat vandaan, Salo? Van wie heb je dat gekregen?”

„Van van eh” O, 't is net of de hele wereld draait. Salo wil zeggen: „van mantri Ariso!” maar ze kán niet. En dan begint ze ineens te huilen. Niet zoals anders, niet schreeuwelijk en aanstellerig, maar zacht, en heel, héél verdrietig. En heel dat nare gevoel van die middag, die angst en die boosheid komen naar boven. Wat voelt ze zich ellendig!

Juf ziet wel, dat Salo nu écht verdriet heeft. Ze neemt haar mee naar binnen en gaat samen met haar op een bank zitten.

En dan vertelt Salomientje álles, álles van deze nare dag. Ze móet wel, 't is net of al het boze haar hartje uitgeduwd wordt, of ze ál het lelijks dat ze gedaan heeft, van zich afgooien moet.

„Tjonge,” zegt Jubi in de meisjeskamer. „Wat blijft Salo vandaag lang. Is er wat aan de hand met haar?”

55

„Ja, straks hoor! Ajo, haal eens wat hout voor me.”

Ze is knorrig en schrikkerig. Als er een fiets knerpt, kijkt ze bang om. En als Benjamin ineens met een stuk hout op de grond slaat, snauwt ze: „Akelige jongen! Doe toch niet zo vervelend!”

Nadat ze kladi gegeten hebben, gaan de kleintjes ook slapen.

En dan heeft Salo tijd om na te denken.

Ze hoeft nu niet naar juf. Want ze heeft zelf zeep.

Wacht, ze zal zich maar vast gaan wassen. Voorzichtig sluipt ze naar binnen, om niemand wakker te maken. Ze neemt een stuk hout mee.

Daar kan ze op staan om de zeep van de balk te halen. Het gaat nèt.... Nu gauw naar buiten. Water halen....

Maar ze hebben maar één emmer. En daar zit het drinkwater in....

Hoe moet dat nu?

Het drinkwater weggooien? Nee, dat mág niet, dat zou jammer zijn.

Maar wat dān?

Naar de kali gaan? Daar wassen de mensen zich ook wel....

Maar daar is geen warm water. Of zou het gewoon met koud ook gaan?

Ze heeft er eigenlijk niks geen zin in. Want die zeep, die is niet van haar....

Zo piekerend staat Salo voor het huis.

„Knierp!” zegt de rem van een fiets.

„Zó, stoute meid!” Dat is Pieterella, het meisje van de juffrouw! Salo kan niet meer weglopen. Ze kijkt met grote ogen. Pieter pakt haar vast en zet haar achterop.

54

„Iets met zeep,” broemt Pieter. „Ze had het weggegooid, en kan het niet meer terugvinden. Juf heeft veel teveel geduld met dat eigenwijze mirakel! De dame komt als ze zin heeft, en als ze géén zin heeft.... o, kijk, daar gaat ze net.”

Ja, Salomientje stapt net de deur uit. Heel langzaam en heel verlegen.

En juf komt haar achterna.

Samen lopen ze de weg af, een zijpad in....

In haar handen draagt Salo een rood doosje. Ze draait het om en om en het lijkt wel, of ze eigenlijk niet met juf meewil.

Dan blijft ze staan, en wijst naar een van de stenen huisjes vóór hen.

„Dáár is het....” zegt ze.

„Moi, Nou flink zijn. En ook eerlijk.”

Ze lopen het erf op, en het meisje klopt zachtjes op de deur. Die staat al een beetje open....

Maar er komt geen antwoord.

Salo klopt harder....

Geen antwoord.

Het raam staat op een kier en juf gluurt naar binnen. Dan trekt ze vlug terug, maar haar ogen lachen.

Ze wenkt Salo. Uit de kier komt gesnurk....

Salo loert voorzichtig naar binnen.

„Hij slaapt!” fluistert ze heel zacht. Dan gaan haar ogen schitteren. Ze fluistert nóg iets, zeker een grapje, want juf lacht, en knikt vrolijk.

Ze kijken allebei om zich heen, als dieven.... En dan duwt Salo héél behoedzaam het raam een eindje verder open.... nog verder.... tot ze er doorheen kan.

Dan duikt ze vliegensvlug naar binnen....

„Grrrr....” snurkt mantri Ariso.

56

57

Ja, alles is toch goed geworden. Salo heeft heel veel spijt gehad van al het verkeerde dat ze deed.... vooral het laatste.

En toen juf zei: „Dan moet je je eigen stuk zeep maar weer teruggeven, dat nieuwe, dat we vandaag zouden gebruiken,” had ze direct hard van ja geknikt. Dan zou de cascado wel niet verder beter worden, maar dan had ze goed gemaakt, wat ze verkeerd gedaan had.

Maar toen had juf een plannetje bedacht: Salo kon een stuk zeep zelf verdienen. Juf zou het vast kopen, en het klaarleggen in de meisjeskamer. Maar er zelf niets meer aan doen. Salo zou dan zelf elke dag moeten komen en zich zelf een flinke wasbeurt geven. Voor elke keer dat ze kwam, kreeg ze vijf cent....

„Maar als je twee keer per dag komt, krijg je tien cent. Pieter zal opschrijven, of je komt of niet. En dan kijk ik wel, wanneer je 't hele stuk betaald hebt.”

En Salo is gekomen. En heeft zichzelf gewassen, twee keer per dag wel, zonder dat de juffrouw er ook maar even aan te pas kwam.

En toen ze allang de zeep betaald had, is ze doorgegaan. Haar huidje is helemaal mooi en glanzend geworden.

Nu is ze nog altijd op school. Pas is ze overgegaan naar de tweede klas. Ja, maar nèt hoor! Want de knapste van de klas is ze nog lang niet. Alleen met zingen is ze de beste. En dat is ook iets fijns, mooi te kunnen zingen.

Als ze mantri Arisoi tegenkomt, voelt ze zich nog steeds een beetje beschaamd.

„Hå, die Salo!” zegt hij altijd.

59

„Plóf” daar staat Salo weer naast juf. Ze hijgt een beetje van de haast en de spanning. Giegelend trekt ze het raam weer dicht....

„Grrrrrrr....” er glippen nog een paar snurkluiden naar buiten.

En dan stappen ze vlug het erf weer af.

„Ging dat even mooi, juf!” Salo fluistert nog, als ze op de weg zijn. Maar ze heeft grote pretogen. „Wat zal de mantri gek opkijken als hij wakker wordt!”

„Ja!” lacht juf. „Maar nu gauw naar huis, hoor! En.... weet je nog wat we afgesproken hebben?”

„Jå juf! Ik zal écht mijn best doen! Dag juf!”

En weg holt het kleine meisje in haar groene gebloemde jurk.

De dag is niet meer naar voor haar. Ze is weer blij, en helemaal schoon van binnen! En ze wil wel dansen en zingen....

Als ze thuiskomt is Abie net wakker geworden. Hij ligt een beetje te huilen. Benjamin zit op het erf te spelen.

„Kom maar hoor!” als een klein moedertje neemt ze het jochie mee naar buiten, waar nog gepofte kladi in het vuur ligt.

„Hier, jij een kladi.... Bennie, jij ook één?”

Dan gaat ze tegen de boom zitten, die op het erf staat.

Abie kruipt tegen haar aan, sabbelend op een stuk kladi.

En dan zingt ze een wiegeliedje, héél hoog en zuiver: „Alles is goed.... De zeep is terug.... Mijn zeep voor mantri Arisoi.... En ik verdien een nieuw stuk zeep.... En ik word helemaal schoon, van binnen en van buiten.... alles is goed....”

58

„Dag.... eh.... mantri Hendrik.”

Zou hij 't weten, van die zeep? Salo denkt van niet. Hij is altijd zo vriendelijk. Eigenlijk heeft hij haar nog 't meest geholpen, door in de polikliniek haar angst weg te praten.

Dat rare stuk rode zeep ook!

60